

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 796 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjaye'vich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalendarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriye'va Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолiddин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investitsion marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyozovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafuz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamlakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuriddinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	

Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modellashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyeva	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusnitdinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbiarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	

Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенство процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Nazullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions.....	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish.....	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari.....	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoira Azimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlyat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlarini.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами.....	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida.....	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlarini	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	504
Avazov Iloxom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish.....	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	513
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari.....	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari.....	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari.....	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari.....	550
Umarova Hulkar Umidulloevna	
O'zbekistonda korxonalar boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari.....	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
"Зелёная экономика" как фактор повышения экономического роста страны.....	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi.....	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari.....	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	

Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevena	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili.....	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari.....	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi.....	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsudbek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	

Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'рни	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	

DAVLAT AKTIVLARINI SAMARALI BOSHQARISH HAMDA NAZORAT QILISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Mirzayev O.

PhD, Bank-moliya akademiyasi

Nazarov G'ayrat Olim o'g'li

Bank-moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish mavzusida so'z yuritiladi. Bu mavzu doirasida davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan ishlab chiqilgan "Davlat mulkini boshqarish to'grisida"gi Qonun loyihasi raqamli transformatsiya holatini reyting baholash va davlat aktivlarini boshqarish sohasida islohotlarni chuqurlashtirish va tizim faoliyatini transformatsiya qilish keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: mulk huquqi, davaktiv, davlat aktivlari, davlat mulkini boshqarish agentligi, davlat mulki, davlat ulushi, davlat mulkidan foydalanish, xo'jalik jamiyatlari, davlat unitar korxonalari, samarali dividend siyosati, rieltorlar xizmati nazorat qilish.

Abstract: This article deals with the topic of effective management and control of state assets. Within this topic, the draft law "On State Property Management" developed by the State Assets Management Agency; rating assessment of the state of digital transformation; and the deepening of reforms in the field of state asset management and the transformation of the system's activities are mentioned.

Key words: property right, asset, state assets, state property management agency, state property, state share, use of state property, economic societies, state unitary enterprises, effective dividend policy, control of realtor service.

Аннотация: В данной статье рассматривается тема эффективного управления и контроля государственных активов. В рамках этой темы проект закона "Об управлении государственным имуществом", разработанный Агентством по управлению госимуществом; рейтинговая оценка состояния цифровой трансформации; отмечено углубление реформ в сфере управления государственными активами и трансформация деятельности системы.

Ключевые слова: право собственности, актив, государственные активы, орган по управлению государственным имуществом, государственная собственность, государственная доля, использование государственного имущества, хозяйственные общества, государственные унитарные предприятия, эффективная дивидендная политика, контроль риэлторского обслуживания.

KIRISH

Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan ishlab chiqilgan "Davlat mulkini boshqarish to'grisida"gi Qonun loyihasiga ko'ra, davlat mulki deganda davlatga mulk huquqi asosida tegishli bo'lgan mol-mulk, shu jumladan aksiyalar (ulushlar), davlat muassasalari, davlat unitar korxonalari, davlat mulkining boshqa ko'char va ko'chmas obyektlari, intellektual mulk obyektlari, shuningdek, O'zbekistan Respublikasi budjet tizimi budjetlari

va belgilangan tartibda tashkil etilgan boshqa jamg'armalari mablag'lari hisobidan yaratilgan yoki gumanitar va beg'araz berilgan pul (tovar) shaklidagi davlatga tegishli mulk tushuniladi. Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan davlat aktivlarini boshqarishda asosan quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

- tegishli idoralar tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlar asosida davlat ishtirokidagi korxonalarining hisobini yuritish;
- xo'jalik jamiyatlarining boshqaruv organlarida o'ziga naht qilish va foydalanish uchun berilgan davlat aksiya paketlari (ulushlar) bo'yicha aksiyador (qatnashchi) sifatida ishtirok etish;
- davlat ishtirokida korxonalarda zamonaviy korporativ boshqaruv shakli va usullarini joriy qilish;
- davlat aksiya paketlarini (ulushlarini) ishonchli boshqaruvga berish orqali investitsiya faoliyatini amalga oshirish;
- davlat ulush i mavjud bulgan xo'jalik jamiyatlari aksiyalarini mahalliy va xorijiy fond birjalarida ommaviy joylashtirish (IPO/SPO);
- davlat aktivlarini xususiyashtirish, ijaraga berish va investorlar tomonidan qabul qilingan investitsiya va ijtimoiy majburiyatlar bajarilishi ustidan monitoring qilish;
- tahlil asosida davlat ishtirokidagi faoliyat yuritmayotgan, past rentabelli va zarar ko'rib ishlayotgan korxonalarini aniqlash, ularni moliyaviy sog'lomlashtirish hamda faoliyati samaradorligini oshirish dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirishda ishtirok etish;
- bankrotlik to'g'risidagi ishlar bo'yicha davlat siyosatini amalga oshirish.

Savdo maydonchani asosiy maqsadlari:

- jismoniy va yuridik shaxslarning buyurtmalariga asosan egalik va foydalanish huquqlari bo'yicha auktsion va tanlov savdolarining konuniyligi, shaffofligi va xolisligini ta'minlash;
- narx-navo manipulyatsiyasi va boshqa suiiste'molchiliklarga yul qo'ymaslik hamda ularning oldini olish;
- elektron onlayn-auksionlar Internet tarmog'ida arizalarni kabul qilish va g'olibni aniqlash jarayonlariga Har qanday aralashuvga yul qo'ymaydigan mexanizmini yaratish;
- axborot xavfsizligi vositalari yordamida axborot butunligini va maxfiyligini ta'minlash.

Yuqorida keltirilgan yo'nalishlar auktsion va tanlov savdolarini tashkil etish "Elektron onlayn-auksionlarni tashkil etish markazi" DUK tomonidan yuridik va jismoniy shaxslarning buyurtmasi buyicha tashkil etiladi. (<https://my.gov.uz> Davlat aktivlari web-sayti)

ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 24-martdagi "Davlat aktivlarini boshqarish agentligi faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-101-son qarorida Davlat aktivlarini boshqarish sohasida islohotlarni chuqurlashtirish va tizim faoliyatini transformatsiya qilish bo'yicha "YO'L XARITASI" belgilab berildi. Ushbu yo'l xaritasining:

1-yo'nalishi, Davlat aktivlarini boshqarish agentligining asosiy faoliyat yo'nalishlarini belgilash, qabul qilingan rivojlantirish dasturlari, strategiyalar va konsepsiyalarni amalga oshirish;

2-Davlat mulkini boshqarish va xususiyashtirish sohasida hal qilinishi lozim bo'lgan masalalarga yechim topishga yo'naltirilgan chora-tadbirlar;

3-Budjet mablag'laridan maqsadli va oqilona foydalanish, davlat xaridlari shaffofligini oshirish, shuningdek, tadbirkorlik subyektlari uchun teng imkoniyatlar yaratish orqali davlat xaridlari jarayonida raqobatni rivojlantirish;

4-Energiyani tejash, uning samaradorligini oshirish va sohaga qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng jalb qilish;

5-Baholash va rieltorlik faoliyatini takomillashtirish, bu sohadagi byurokratik to'siqlarni bartaraf etish;

6-Sohani rivojlantirish dasturlari uchun grant va texnik ko'mak mablag'larini jalb qilish;

7-Davlat agentligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar tomonidan nazorat funksiyalarini "xavfni tahlil etish" tizimi natijalari asosida amalga oshirish tartibini takomillashtirish, shuningdek, korrupsiya omillarini bartaraf etish;

8-Tadbirkorlik subyektlari va aholiga davlat xizmatlari ko'rsatishning modelini takomillashtirish. Tadbirkorlarga qo'shimcha qulayliklar yaratish;

9-Sohaga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish;

10-Sohada faoliyat ko'rsatayotgan xodimlarning kasbiy mahorati va mas'uliyatini oshirish, tizim tashkilotlariga tashabbuskor, fidoyi, sadoqatli, o'z ustida doimiy ishlaydigan kadrlarni jalb qilish hamda ularning salohiyatini doimiy ravishda oshirib borish;

11- Davlat agentligi markaziy apparati hamda uning hududiy boshqarmalari va tizim tashkilotlarining tuzilmalarini tasdiqlash, ular tarkibiga kiritilgan muassasalarning faoliyatini takomillashtirish;

12-Qonunchilik hujjatlarini to'liq xatlovdan o'tkazish, o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish zarur bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlarni bir-biriga muvofiqlashtirish. (O'zb.Res. Prezidenti "Davlat aktivlarini boshqarish agentligi faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-101-son qarori)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi "Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-14-son Farmoni ijrosini ta'minlash maqsadida:

1. Quyidagilar:

- Davlat aktivlarini boshqarish agentligi faoliyatining ustuvor yo'nalishlari 1-ilovaga muvofiq;
- Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tizimi tashkilotlarini qayta tashkil qilish bo'yicha chora-tadbirlar rejasini 2-ilovaga muvofiq;
- Davlat aktivlarini boshqarish agentligining tashkiliy tuzilmasini 3-ilovaga muvofiq;
- Davlat aktivlarini boshqarish sohasida islohotlarni chuqurlashtirish va tizim faoliyatini transformatsiya qilish bo'yicha "yo'l xaritasi" 4-ilovaga muvofiq;
- "Davlat mulki" axborot tizimiga integratsiya qilinadigan vazirlik va idoralarning axborot tizimlari ro'yxatini 5-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

2. 2023-yil 1-maydan boshlab, davlat mulki hisobini yuritish, uning to'liqligi va to'g'riligini ta'minlashning quyidagi tartibi joriy qilinsin:

- respublika mulki bo'lgan davlat ko'chmas mulklari va davlat aksiya paketlari (ulushlari) Davlat aktivlarini boshqarish agentligiga o'tkaziladi, bundan Strategik islohotlar agentligi, Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasiga tegishli ulushlar hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlarida nazarda tutilgan hollar mustasno;
- davlat muassasalari va davlat ishtirokidagi korxonalarini tashkil etish, shuningdek, davlat ulushining vujudga kelishi va miqdorining o'zgarishi bilan bog'liq ta'sis hujjatlariga kiritiladigan o'zgartirishlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish Davlat aktiv agentligining tegishli buyrug'i mavjud bo'lganda amalga oshiriladi;
- davlat ko'chmas mulk obyekti va bo'sh yer uchastkalari negizida amalga oshiriladigan davlat-xususiy sheriklik loyihalari to'g'risidagi ma'lumotlar davlat sherigi tomonidan tegishli bitim tuzilgandan so'ng o'n kun muddatda "Davlat mulki" axborot tizimiga kiritiladi;
- vazirlik va idoralar, mahalliy davlat hokimiyati organlarining davlat ko'chmas mulki negizida investitsiya loyihalarini amalga oshirish va ularni begonalashtirish hamda davlat ishtirokidagi korxonalar va ular tizimidagi korxonalar uchun shaxslar tomonidan investitsiya kiritishga oid kelishuvlari (bitim, shartnoma, memorandumlar) bo'yicha majburiy tartibda Davlat aktivlarini boshqarish agentligining xulosasi olinadi.

3. Belgilansinki, 2023-yil 1-iyuldan boshlab davlat ishtirokidagi korxonalarda zamonaviy korporativ boshqaruv tizimini joriy qilish, ularning faoliyat samaradorligini oshirish va dividend siyosatini takomillashtirish maqsadida:

- davlat ishtirokidagi korxonalarining rahbari va uning o'rinbosarlarini tayinlash (saylash) tanlov asosida amalga oshiriladi, bundan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlarida nazarda tutilgan hollar mustasno;
- davlat ishtirokidagi korxonalarining faoliyati to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarida belgilangan ma'lumot "Davlat mulki" axborot tizimiga o'z vaqtida taqdim etilmaganda ularning ijroiya organi rahbarlari rag'batlantirilishiga yo'l qo'yilmaydi;
- davlat ulushi bo'yicha dividend miqdori korxonaning investitsiya loyihalari, biznes-reja ko'rsatkichlari va moliyaviy holatidan kelib chiqqan holda davlat ishtirokidagi korxonalarining davlat ulushi bo'yicha saylangan kuzatuv kengashi a'zolari tomonidan Davlat aktivlarini boshqarish agentligi bilan kelishilgan holda aksiyadorlar (ishtirokchilar) umumiy yig'ilishiga tavsiya etiladi.

4. 2023-yil 1-iyuldan boshlab, davlat organlari va muassasalari, davlat ishtirokidagi korxonalar ma'muriy binolaridan xodimlar uchun belgilangan me'yordan kelib chiqib, samarali foydalanish tartibi joriy etilsin.

Bunda, davlat organlari va muassasalari, davlat ishtirokidagi korxonalarining ma'muriy binolarida tijorat tashkilotlarini "nol" stavkada yoki to'g'ridan-to'g'ri joylashtirishga yo'l qo'yilmaydi, mazkur binolarning bo'sh maydonlari ijaraga berish uchun elektron onlayn-auksion savdolariga chiqariladi va ijara shartnomalari soliq organlarining "E-ijara" elektron tizimida ro'yxatdan o'tkaziladi.

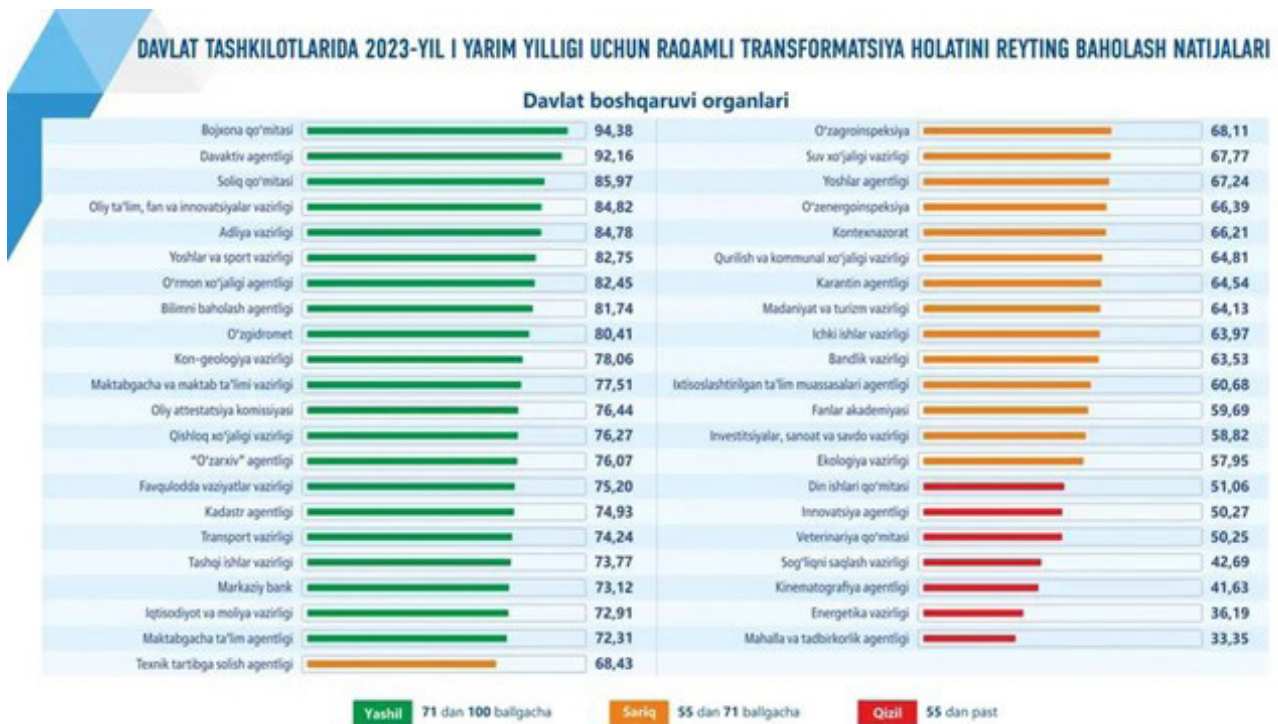
5. Davlat aktivlari, ularni boshqarish va xususiylashtirish to'g'risida jamoatchilikni xabardor qilishning quyidagi yangi tizimi joriy qilinsin:

- davlat ko'chmas mulk obyektlari, davlat ulushi, davlat unitar korxonalar va davlat muassasalari hamda ularga tegishli avtotransport vositalari to'g'risidagi ma'lumotlar Davlat aktivlarini boshqarish agentligining rasmiy veb-saytida real vaqt rejimida e'lon qilinadi, qonunchilikda belgilangan hollar bundan mustasno;

- davlat ishtirokidagi korxonalarining iqtisodiyotdagi o'rni va ulushi, moliyaviy natijalari, biznes-reja ko'rsatkichlari bajarilishi va boshqa muhim axborotlarni o'z ichiga oluvchi davlat ishtirokidagi korxonalarining yig'ima hisoboti har yili 1-avgustga qadar Davlat aktivlarini boshqarish agentligining rasmiy veb-saytida e'lon qilinadi;
 - 2023-yil 1-oktabrgacha "Davlat mulki obyektlari bilan savdolarni o'tkazish to'g'risidagi ma'lumotlarni joylashtirish portali" yaratiladi, unda barcha davlat mulki obyektlarini savdoga chiqarish va uning natijalari to'g'risidagi axborotlar joylashtiriladi hamda ushbu tizim soliq organlarining axborot tizimiga integratsiya qilinadi.
6. Belgilansinki, "E-auksion" elektron savdo platformasida:
- xususiy mulkdorlar buyurtmasiga asosan ularning mulklarini soddalashtirilgan tartib va muddatlarda sotish bo'yicha savdolar o'tkaziladi;
 - 2023-yil 1-sentabrdan boshlab davlat ishtirokidagi korxonalarining bo'sh pul mablag'larini depozitga joylashtirish bo'yicha tijorat banklari o'rtasida foiz oshib borish tarzida bank kapitali yetariligi, bank kapitalining uning majburiyatlariga nisbati, likvidlilik koeffitsiyenti kabi shartlarni nazarda tutgan holda aukcion savdolari o'tkaziladi. (<https://yuz.uz> "Davlat aktivlarini boshqarish agentligi faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" Yangi O'zbekiston gazetasi web-sayti)

NATIJA VA TAHLIL

Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 15-iyunda qabul qilingan "Raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatning rivojlanish holatini reyting baholash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 373-son qaroriga asosan, maxsus NIS.UZ tizimi orqali davlat va xo'jalik boshqaruvi organlarida har uch oy yakunlari bo'yicha raqamli transformatsiya holatini reyting baholash amalga oshiriladi va uning natijalari "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasini amalga oshirish bo'yicha muvofiqlashtiruvchi komissiya yig'ilishlarida tanqidiy muhokama qilinadi.

Yuqoridagi tartibga ko'ra, 2023-yil I yarim yillik yakuni bo'yicha raqamli transformatsiya holatini reyting baholash jarayonida 43 ta davlat organi, 38 ta xo'jalik organi va 14 ta mahalliy hokimliklar: jami 95 ta davlat tashkilotlari qamrab olindi.

Reyting baholash ishlari 5 ta yo'nalishda amalga oshirilgan:

- Ochiqlik va elektron ishtirok;
- Elektron davlat xizmatlari;
- Axborot xavfsizligi;
- Faoliyatning raqamlashtirilganligi;
- Tashkiliy masalalar.

Baholash natijalariga ko'ra, Davaktiv agentligi Ochiqlik va elektron ishtirok indeksida 86,5 foiz, Axborot xavfsizligi indeksida 94,6 foiz, Faoliyatni raqamlashtirilganlik indeksida 100 foiz hamda Tashkiliy masalalarda 96,7 foiz, jami o'rtacha 92,17 foiz natija bilan davlat organlari o'rtasida ikkinchi o'rinni egalladi.

Xususan, 2023-yilning I yarim yilligida Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan tizim faoliyatida davlat xizmatlarini raqamlashtirish, raqamlashtirish, ochiqlik, axborot xavfsizligini ta'minlash sohasida quyidagi ishlar amalga oshirildi:

1. Davaktiv agentligi tomonidan ko'rsatiladigan an'anaviy 5 ta davlat xizmatlari to'liq raqamlashtirildi va Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz) va Davlat xizmatlari markazlari orqali xizmatlarni ko'rsatish yo'lga qo'yildi.
2. Davaktiv agentligi tomonidan "Yer xususiylashtirish" avtomatlashtirilgan axborot tizimining yangi talqini ishlab chiqildi va amaliyotga joriy qilindi. Jismoniy va yuridik shaxslar o'zlariga tegishli bo'lgan qishloq xo'jaligiga mo'ljallanmagan yer uchastkalarini masofadan turib xususiylashtirish imkoniyatiga ega bo'ldi. Mazkur xizmatdan masofadan turib Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz) yoki istalgan Davlat xizmatlari markazlari orqali ariza berish va xususiylashtirilganligi to'g'risida order va ko'chirmani elektron raqamli imzo (QR kod) bilan tasdiqlangan holda olish imkoniyati yaratildi. Ushbu jarayonlarni barchasi to'liq raqamlashtirilgan va inson omili cheklangan.
3. O'zbekiston Respublikasi Hukumat topshiriqlariga muvofiq, 4 ta axborot tizimlari ishlab chiqilib amaliyotga joriy etildi. Shuningdek, Davaktiv agentligi tizimida "Edo.ijro.uz" – Yagona elektron hujjat almashinuvi tizimi, shuningdek, "HUMO" milliy messenjeri amaliyotga joriy etildi.
4. Davaktiv agentligining "Davlat mulki" axborot tizimi 9 ta vazirlik va idoralarning axborot tizimlari bilan integratsiya qilindi.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 16-iyundagi PF-6247-son Farmoni ijrosini ta'minlash maqsadida, mas'ul tarkibiy bo'linmalaridan ochiq ma'lumotlar umumlashtirilib, Davaktiv agentligining rasmiy veb-sayti (davaktiv.uz) va Ochiq ma'lumotlar portalida ma'lumotlar o'z muddatlarida yangilanib borildi.
6. Axborot xavfsizligini ta'minlash bo'yicha Davaktiv agentligining axborotlashtirish obyektlari, rasmiy veb-sayti (davaktiv.uz) va mavjud barcha axborot tizimlari axborot va kiberxavfsizlik talablariga muvofiqligi bo'yicha ekspertizadan o'tkazildi hamda litsenziyalangan dasturiy mahsulotlar joriy qilindi.
7. Davaktiv agentligi direktori o'rinbosarlaridan biriga raqamlashtirish bo'yicha o'rinbosar (Chief Digital Officer) vakolatlari yuklatildi. Davaktiv agentligining tashkiliy tuzilmasida alohida Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va raqamlashtirish boshqarmasi tashkil etildi. Boshqarma boshlig'i Raqamli texnologiyalar vazirligi bilan kelishildi. Boshqarmaning barcha xodimlarini axborot texnologiyalari va kiberxavfsizlik bo'yicha malakalari oshirilib, tegishli sertifikatlariga hamda xalqaro IT sertifikatlariga ega bo'ldi (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT AKTIVLARINI BOSHQARISH AGENTLIGI davaktiv.uz web-sayti)/

Prezident 33 ta don korxonalarini xususiyashtirishni tezlatish bo'yicha topshiriq berdi. U vazirlik va hokimliklar aktivlari sotuvining sustlashib borayotganini tanqid qildi. Masalan, Toshkent shahrida 25 gektar yer auksionga qo'yilib, keyin qaytarib olingani sababli budjetga 600 mlrd so'm kelib tushmagan.

"Donmahsulot" tarkibiga kiruvchi 43 ta korxonadan atigi 10 tasi sotilganini, ayrimlari esa xususiy sektorga o'tkazmaslik uchun narxlari sun'iy ravishda oshirib yuborilgani sababli 2-3-yildan beri sotilmay kelmoqda.

Shuningdek, xususiyashtirish dasturiga kiritilgan 484 ta davlat aktivi (199 ta vazirlik va idoralar va 106 ta xo'jalik birlashmalari) xususiyashtirilishi natijasida budjetga 200 milliard so'mga yaqin tushum kelishi mumkin bo'lsa-da, ochiq auksion savdosiga qo'yilmagan.

Sotilmagan loyihalarning asosiy qismi Sog'liqni saqlash vazirligi (39), "O'z sanoatqurilishbank" (27), Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi (21), Avtomobil yo'llari qo'mitasi (17), Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi (14), O'zbekiston pochta (14), Madaniyat va Suv xo'jaligi vazirliklari (har birida 13 ta) va boshqalar hissasiga to'g'ri keladi.

Uning ta'kidlashicha, budjet tushumi uchun eng katta zaxira tadbirkorlarga yer uchastkalarini auksion orqali sotish hisoblanadi. O'tgan yili buning hisobidan 1 trillion so'm mablag' olingan, 12 mingta yangi loyiha qo'shilgan. Biroq o'tgan yili joylardagi sustkashlik tufayli budjetga 3 trillion so'm qo'shimcha tushum boy berilgan.

Masalan, Toshkent shahrida 25 gektar yer auksionga qo'yilib, keyin qaytarib olingani oqibatida 600 milliard so'mlik tushum yo'qotilgan.

Shuningdek, prezident 2024-yil iqtisodiy kompleks rahbarlari va barcha davlat korxonalarini uchun tannarxni qisqartirish va samaradorlik yili bo'lishini ta'kidladi. Unga ko'ra, YAIMni kamida 6 foizga ko'paytirish, shuningdek, yirik tarmoqlarda tannarxni 20 trln so'mga kamaytirish rejalashtirilgan.

Umuman olganda, 2024-yilda xususiyashtirish hisobiga davlat budjetiga 20 trillion so'm tushum kelishi kutilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlat aktivlarini boshqarishda va nazorat qilishda, transparensiya, isloh qilish, va huquqiy tartibni mustahkamlash, maqbul moliyalashtirish va jamiyatning barcha tabaqalari uchun adolatni ta'minlash muhimdir. Davlat tashkilotlari, tashkilotlararo hamkorlik va inson hakklarini himoya qilish asosiy printsiplarga amal qilishi kerak.

Davlat aktivlarini boshqarish va nazorat qilish sohasidagi muhim printsiplardan biri transparensiyadur. Bu davlat tashkilotlarining faoliyatlarining ommaviy bo'lishi va ma'lumotlarining ommaga ochiq bo'lishi demakdir. Transparensiya, huquqiy muammolarni hal qilish, jamiyatning ishtirokchiligi va davlatning isloh qilishida muhimdir.

Boshqa muhim mavzu, moliyalashtirish va moliyaviy huquqlarni mustahkamlashdir. Bu davlat tashkilotlarining moliyalashtirishni ma'lum va adolatli usullar orqali amalga oshirishini ta'minlashni, shuningdek, moliyaviy huquqlarni himoya qilishni o'z ichiga oladi.

Davlat aktivlarini boshqarishda adolatli va isloh qilish tizimini ta'minlash ham muhimdir. Bu huquqiy tartib, qonunchilik va jamiyatning qonunlar bilan mustahkamlanishini bildiradi. Jamiyatning har bir tabaqasi uchun adolatli munosabatlar va tizimli huquqiy himoya, davlatning barqarorligi uchun muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 26-iyuldagi "Davlat aktivlarini samarali boshqarishni tashkil etishda baholovchi tashkilotlar xizmatlarining boshlang'ich qiymatini aniqlash tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" PQ-312-son qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 10-avgustdagi "Davlat aktivlarini sotish uchun xalqaro hamda mahalliy maslahatchini yoki tashkilotlarni jalb etishda eng yaxshi takliflarni tanlab olish tartibini belgilash to'g'risida" 352-son qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi direktorining 2023-yil 5-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi buyurtmalariga asosan baholash obyektlarini baholashda baholovchi tashkilotlar xizmatlarining qiymatini aniqlash va to'lash tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qaror, shuningdek, unga o'zgartirish va qo'shimchalarni o'z kuchini yo'qotgan deb topish to'g'risida" 01/13-13-12/833-son buyrug'i.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 24-martdagi "Davlat aktivlarini boshqarish agentligi faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-101-son qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 26-apreldagi "Davlat aktivlarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 356-son qarori.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-fevraldagi "Davlat aktivlarini xususiyashtirish jarayonlarini yanada jadallashtirish to'g'risida" PF-6167-son Farmoni.
7. Lex.uz.
8. <https://my.gov.uz> Davlat aktivlari web-sayti.
9. <https://www.gazeta.uz>.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

